Leidraad Gezamenlijke Analyse en Planvorming

Voor het bespreken van huiselijk geweld casuïstiek in het Zorg- en Veiligheidshuis

Anne Steenbakkers
Cora Bartelink
Marije van der Hulst

In samenwerking met Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden en de ontwikkelgroep van het onderzoek 'De handen ineen!'

Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden

Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden

DE HAAGSE HOGESCHOOL

Leidraad Gezamenlijke Analyse en Planvorming

Huiselijk geweld casuïstiek in het Zorg- en Veiligheidshuis

Deze leidraad is een hulpmiddel voor casuïstiekbesprekingen die casus- en procesregisseurs kunnen gebruiken in zaken waarin huiselijk geweld speelt. Deze leidraad is tot stand gekomen tijdens het onderzoek 'De handen ineen!'. De leidraad helpt het overleg te structureren en daarmee tot een gezamenlijke analyse van de situatie en planvorming te komen. Deze leidraad is een hulpmiddel die naar behoefte ingezet en aangepast kan worden: het blijft altijd maatwerk.

Deze leidraad combineert verschillende kaders:

1. De BOB-methodiek (Beeldvorming, Oordeelsvorming en Besluitvorming).
   Deze methodiek helpt professionals om onderscheid te maken tussen informatie verzamelen (beeldvorming), conclusies daaruit te trekken over aard en ernst van de problematiek (oordeelsvorming) en beslissingen te nemen over interventies en acties (besluitvorming).
2. De gefaseerde ketenzorg (Vogtländer & Van Arum, 2016), met daarin het onderscheid tussen 'directe veiligheid', 'risicogestuurde zorg' en 'herstelgerichte zorg'.
   Een casus die bij het Zorg- en Veiligheidshuis aangemeld wordt, begint meestal in de fase directe veiligheid. Gedurende het hulpverleningsproces kunnen de ontwikkelingen in het systeem aanleiding geven om naar een volgende fase te gaan. Per gesprek komt meestal één fase aan bod.
3. Signs of Safety (Turnell & Edwards, 1999).
   Het belangrijkste onderdeel ontleend aan Signs of Safety is de schaalvraag, waarmee betrokkenen op een schaal van 1 tot 10 een inschatting van de situatie kunnen geven. Daarnaast is ook het bespreken van de belangrijkste zorgen een element dat uit Signs of Safety afkomstig is.

Om overleg efficiënt te laten verlopen is het raadzaam om informatie over de huidige stand van zaken voorafgaand aan het overleg bij betrokken professionals te verzamelen. De proces- en/of casusregisseurs kunnen deze informatie vooraf bekijken en samenvatten aan het begin van de beeldvorming. Op basis van de meest recente informatie kan vervolgens de beeldvorming als groep plaatsvinden.

Hieronder staat een overzicht van de hoofdconcepten van alle drie de fases van de gefaseerde ketenzorg. Daaronder staat per fase een uitgebreidere tabel, waarin meer toelichting wordt gegeven op de onderwerpen die aan bod kunnen komen.

Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden
Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden

Vooraf	Beeld van het gezin Welke hulpverlening is betrokken?		
Gefaseerde ketenzorg	**In welke fase bevindt het gezin zich?**		
	Directe veiligheid →	**Risicogestuurde zorg** →	**Herstelgerichte zorg**
Doelstelling	Zicht op de zorgen rondom veiligheid en wat gedaan moet worden om directe veiligheid te creëren.	Zicht op de risicofactoren voor herhaling van geweld en wat gedaan moet worden om stabiele veiligheid te creëren.	Zicht op wat nodig is om de veiligheid vast te houden en de opgelopen schade door de eerdere onveiligheid te herstellen.
Beeldvorming	Wat zijn de zorgen t.a.v. de onveiligheid? Welke onderliggende patronen veroorzaken de onveiligheid of houden die in stand? Welke krachten zijn er in het gezin? Wat weten we nog niet?	Wat is de huidige stand van zaken m.b.t. de directe veiligheid? Welke risicofactoren en onderliggende patronen veroorzaken de (kans op) onveiligheid of houden die in stand? Welke krachten zijn er in het gezin? Wat weten we nog niet?	Wat is de huidige stand van zaken m.b.t. de directe en stabiele veiligheid? Wat heeft het gezin nodig om de ingezette koers vol te houden? Op welke gebieden is herstel nodig? Hoe zien gezinsleden de toekomst voor ogen? Wat weten we nog niet?
Schaalvraag	Op een schaal van 1-10 hoe bezorgd ben je over de directe veiligheid van de betrokkenen?	Op een schaal van 1-10 hoe bezorgd ben je over de stabiele veiligheid van de betrokkenen?	Op een schaal van 1-10 wat is de kwaliteit van leven van de betrokkenen?
Oordeelsvorming	Zijn er nog zorgen om de directe veiligheid of kunnen we gaan werken aan de risico's? Wat is nodig om directe veiligheid te creëren?	Zijn er opnieuw zorgen om de directe veiligheid? Zijn er nog zorgen om de stabiele veiligheid of kunnen we gaan werken aan herstel? Wat is nodig om stabiele veiligheid te creëren?	Zijn er opnieuw zorgen om de directe of stabiele veiligheid? Zijn er nog stappen nodig om tot herstel te komen? Wat is nodig om te herstellen van de gebeurtenissen?
Besluitvorming	Brainstorm: Welke acties zijn er mogelijk om in dit gezin directe veiligheid te creëren? Welke acties moeten prioriteit hebben en waarom? Welke interventies gaan we inzetten t.b.v. de directe veiligheid? Afspraken over samenwerking	Brainstorm: Welke acties zijn er mogelijk om in dit gezin stabiele veiligheid te creëren? Welke acties moeten prioriteit hebben en waarom? Welke interventies gaan we inzetten t.b.v. de stabiele veiligheid? Afspraken over samenwerking	Brainstorm: Welke acties zijn er mogelijk om herstel en welzijn te creëren? Welke acties moeten prioriteit hebben en waarom? Welke interventies gaan we inzetten t.b.v. het herstel van de gezinsleden? Afspraken over samenwerking Afsluitingsplan

Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden
Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden

Directe veiligheid: Samenwerken aan veiligheid en het maken van een veiligheidsplan

Vooraf	**Beeld van het gezin** ○ Wat is de gezinssamenstelling en thuissituatie? ○ Werken betrokkenen mee? ○ Inventarisatie op alle leefgebieden **Welke hulpverlening is betrokken?** ○ Waar is deze hulp op gericht?
Doelstelling	**Zicht op de zorgen rondom veiligheid en wat gedaan moet worden om directe veiligheid te creëren.**
Beeldvorming	**Wat zijn de zorgen t.a.v. de onveiligheid?** ○ Wie is er bezorgd om de veiligheid van wie en waarom? ○ Waar maken we ons zorgen over? ○ Top 3 geweldsincidenten: eerste, ergste en laatste ○ Is er eerder sprake geweest van huiselijk geweld? ○ Wat is het grootste gevaar en voor wie en wat zijn de mogelijke gevolgen? **Welke onderliggende patronen veroorzaken de onveiligheid of houden dit in stand?** ○ Aan welke daarvan moeten als eerste gewerkt worden om directe veiligheid te creëren? **Welke krachten zijn er nu in het gezin?** ○ Wat zorgt voor veiligheid? ○ Welke van deze krachten kunnen benut worden om directe veiligheid te creëren? **Wat weten we nog niet?** ○ Zitten alle relevante personen aan tafel?
Schaalvraag	**Op een schaal van 1-10 hoe bezorgd ben je over de directe veiligheid van de betrokkenen?** ○ Wat is de onderbouwing voor het cijfer? ○ Hoe ernstig vind je wat er nu speelt? ○ Hoe groot zijn de gevolgen voor de betrokken van deze situatie? ○ Hoe schat je de kans in dat de onveiligheid zich herhaalt en/of verergert? ○ Wat is de visie van betrokkenen?
Oordeelsvorming	**Zijn er nog zorgen om de directe veiligheid of kunnen we gaan werken aan de risico's?** ○ Indien het eerste, ga door hieronder. Indien het laatste, ga door naar de fase van risicogestuurde zorg. **Wat is nu nodig om direct veiligheid te creëren?** ○ Wat denkt het gezin dat er nodig is voor directe veiligheid? ○ Wat moet er minimaal gerealiseerd worden aan veiligheid (bodemeisen)? ○ Hoe weten we wanneer er directe veiligheid is?
Besluitvorming	**Brainstorm: Welke acties zijn er mogelijk om in dit gezin directe veiligheid te creëren?** ○ Wat kan jij vanuit jouw organisatie bieden? ○ Wat verwacht jij van andere organisaties? ○ Welke out-of-the box ideeën heb je? **Welke acties moeten prioriteit hebben en waarom?** ○ Welke acties hebben prioriteit voor de cliënt? ○ Hoe kijken materiedeskundigen/expertpoolleden hiernaar? ○ Wat is de belastbaarheid van de cliënt m.b.t. deze acties? **Welke interventies gaan we inzetten t.b.v. de directe veiligheid?** ○ Wie doet wat en wanneer? ○ Wat zijn de bodemeisen en wie bewaakt deze? **Afspraken over samenwerking** ○ Wat wordt de tijdslijn? ○ Op welk moment komen we weer bij elkaar? ○ Wat doen we als de bodemeisen niet worden nagekomen? ○ Op welke wijze houden we elkaar op de hoogte?

Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden
Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden

Risicogestuurde zorg: Samenwerken aan de risico's van (herhaling van) onveiligheid

Vooraf	**Beeld van het gezin** ○ Wat is de gezinssamenstelling en thuissituatie? ○ Werken betrokkenen mee? ○ Inventarisatie op alle leefgebieden **Welke hulpverlening is betrokken?** ○ Waar is deze hulp op gericht?
Doelstelling	**Zicht op de risicofactoren voor geweld en wat gedaan moet worden om stabiele veiligheid te creëren.**
Beeldvorming	**Wat is de huidige stand van zaken m.b.t. de directe veiligheid?** ○ Indien hier zorgen om zijn, ga terug naar de fase van directe veiligheid. ○ Wat zijn de veiligheidsafspraken en bodemeisen? Zijn hier nog aanpassingen in nodig? **Welke risicofactoren en onderliggende patronen veroorzaken de (kans op) onveiligheid?** ○ Onderscheid statische en dynamische, en individuele en systemische risicofactoren. ○ Top 3 risico's: Aan welke drie risico's moeten als eerste gewerkt worden om stabiele veiligheid te creëren? ○ Wat is er in het verleden en heden ingezet met betrokkenen? ○ Welke problemen ervaren betrokkenen met de hulpverlening? **Welke krachten zijn er in het gezin?** ○ Welke steunbronnen zijn er voor ieder gezinslid? ○ Op welke momenten ging het goed met betrokkenen? Wat beïnvloedde dat? **Wat weten we nog niet?** ○ Zitten de juiste mensen aan tafel?
Schaalvraag	**Op een schaal van 1-10 hoe bezorgd ben je over de stabiele veiligheid van de betrokkenen?** ○ Wat is de onderbouwing voor het cijfer? ○ Hoe ernstig schat je de risicofactoren in? ○ Hoe schat je de kans in dat er opnieuw onveiligheid komt? ○ Wat is de visie van betrokkenen?
Oordeelsvorming	**Zijn er opnieuw zorgen om de directe veiligheid?** ○ Zo ja, ga terug naar de fase van directe veiligheid. **Zijn er nog zorgen om de stabiele veiligheid of kunnen we gaan werken aan herstel?** ○ Indien het eerste, ga door hieronder. Indien het laatste, ga door naar de fase van herstelgerichte zorg. **Wat is nodig om stabiele veiligheid te creëren?** ○ Wat denkt het gezin dat er nodig is voor stabiele veiligheid? ○ Wat moet er minimaal gerealiseerd worden aan veiligheid (bodemeisen)? ○ Hoe weten we wanneer er stabiele veiligheid is?
Besluitvorming	**Brainstorm: Welke acties zijn er mogelijk om in dit gezin stabiele veiligheid te creëren?** ○ Wat kan jij vanuit jouw organisatie bieden? ○ Wat verwacht jij van andere organisaties? ○ Welke out-of-the box ideeën heb je? **Welke acties moeten prioriteit hebben en waarom?** ○ Welke acties hebben prioriteit voor de cliënt? ○ Hoe kijken materiedeskundigen/expertpoolleden hiernaar? ○ Wat is de belastbaarheid van de cliënt m.b.t. deze acties? **Welke interventies gaan we inzetten t.b.v. de stabiele veiligheid?** ○ Wie doet wat en wanneer? ○ Wat zijn de bodemeisen en wie bewaakt deze? **Afspraken over samenwerking** ○ Wat wordt de tijdslijn? ○ Op welk moment komen we weer bij elkaar? ○ Wat doen we als de bodemeisen niet worden nagekomen? ○ Op welke wijze houden we elkaar op de hoogte?

Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden
Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden

Herstelgerichte zorg: Samenwerken voor herstel en kwaliteit van leven

Vooraf	**Beeld van het gezin** ○ Wat is de gezinssamenstelling en thuissituatie? ○ Werken betrokkenen mee? ○ Inventarisatie op alle leefgebieden **Welke hulpverlening is betrokken?** ○ Waar is deze hulp op gericht?
Doelstelling	**Zicht op wat nodig is om de veiligheid vast te houden en de opgelopen schade te herstellen.**
Beeldvorming	**Wat is de huidige stand van zaken m.b.t. de directe en stabiele veiligheid?** ○ Indien hier zorgen om zijn, ga terug naar de fase van directe veiligheid of risicogestuurde zorg. ○ Wat zijn de veiligheidsafspraken en bodemeisen? Zijn hier nog aanpassingen in nodig? **Wat heeft het gezin nodig om de ingezette koers vol te houden?** ○ Wat ging goed en hoe kan het goed blijven gaan? ○ Hoe ziet het sociale netwerk van het gezin eruit en op wie kan het gezin terugvallen in moeilijke tijden? **Op welke gebieden is herstel nodig?** ○ Top 3 herstelpunten: Op welke gebieden is herstel nodig om blijvend balans in het gezin te creëren. ○ Op welk gebied is inzet voor langere tijd noodzakelijk? **Hoe zien gezinsleden de toekomst voor ogen?** **Wat weten we nog niet?** ○ Zitten de juiste mensen aan tafel?
Schaalvraag	**Op een schaal van 1-10 wat is de kwaliteit van leven van de betrokkenen?** ○ Wat is de onderbouwing voor het cijfer? ○ Hoe ernstig schat je de schade n.a.v. het geweld in? ○ Hoe dicht zitten we bij het hoogst haalbare voor dit gezin? ○ Wat is de visie van betrokkenen?
Oordeelsvorming	**Zijn er opnieuw zorgen om de directe of stabiele veiligheid?** ○ Zo ja, ga terug naar de fase van directe veiligheid of risicogestuurde zorg. **Zijn er nog stappen nodig om tot herstel te komen?** ○ Indien ja, ga door hieronder. Indien nee, ga door naar besluitvorming en maak een afsluitingsplan. **Wat is nodig om te herstellen van de gebeurtenissen?** ○ Waar wil het gezin aan werken om hun welzijn te vergroten? ○ Wat moet er minimaal gerealiseerd worden aan welzijn? ○ Hoe weten we wanneer gezinsleden hersteld zijn?
Besluitvorming	**Brainstorm: Welke acties zijn er mogelijk om herstel en welzijn te creëren?** ○ Wat kan jij vanuit jouw organisatie bieden? ○ Wat verwacht jij van andere organisaties? ○ Welke out-of-the box ideeën heb je? **Welke acties moeten prioriteit hebben en waarom?** ○ Welke acties hebben prioriteit voor de cliënt? ○ Hoe kijken materiedeskundigen/ expertpoolleden hiernaar? ○ Wat is de belastbaarheid van de cliënt m.b.t. deze acties? **Welke interventies gaan we inzetten t.b.v. het herstel van de gezinsleden?** ○ Wie doet wat en wanneer? ○ Wat zijn de bodemeisen en wie bewaakt deze? **Afspraken over samenwerking** ○ Wat wordt de tijdslijn? ○ Op welk moment komen we weer bij elkaar? ○ Op welke wijze houden we elkaar op de hoogte? **Afsluitingsplan** ○ Indien de casus afgesloten wordt, wat is het plan voor als het later toch weer niet goed gaat?

Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden
Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden

Vogtländer, L. & Van Arum, S. (2016). *Eerst samenwerken voor veiligheid, dan samenwerken voor risicogestuurde zorg. Een duurzame visie op ketenzorg bij kindermishandeling, huiselijk geweld en seksueel misbruik en de centrale rol hierbij van het triage-instrument Veilig Thuis.* Den Haag: GGD GHOR/VNG. Gedownload op 22 maart 2022 van **https://civilcare.org/images/documenten/Visiedocument%20gefaseerde%20ketensamenwerking%20oktober%202016%20Vogtlander%20%26%20Van%20Arum.pdf**

Turnell, A. & Edwards, S. (1999). *Signs of Safety: A Solution and Safety Oriented Approach to Child Protection.* New York: W. W. Norton & Company.

Juni 2022
© 2022 De Haagse Hogeschool

De Haagse Hogeschool
Johanna Westerdijkplein 75
2521 EH Den Haag
dehaagsehogeschool.nl
kennisnetwerkjeugdhaaglanden.nl

Auteurs
Anne Steenbakkers
Cora Bartelink
Marije van der Hulst

In samenwerking met
Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden
Ontwikkelgroep van het onderzoek 'De handen ineen!'

Uitgever
De Haagse Hogeschool

Foto omslag
Pixabay

Vormgeving
Sandra Slingerland